

Autori, ktorí zaujali

Nasledujúce stránky patria všetkým mladým autorom, ktorí siahli po pere, alebo si sadli k počítaču a rozhodli sa podeliť o svoje myšlienky, predstavy, zážitky, skúsenosti a osobné videnie skutočnosti vtkali do podoby básne alebo prozaického textu. V každom z týchto úryvkov sa ukrýva čosi krásne, zaujímavé, osobné, čo utvára obraz súčasného života a vypovedá o pocitoch a o pohľade na svet generácie, ktorá prevezme duchovné i hmotné dedičstvo svojich rodičov. Je dobré, ak vidí svet pravdivo i kriticky, a ešte lepšie, ak hľadá východiská a cestu k rastu a rozvoju nielen osobnému, ale aj spoločenskému. Ak aj forma niekedy zaostáva za obsahom či naopak, dôležitá je chuť tvoriť, písať. Nech sú tieto riadky pre všetkých povzbudením...

I. Poézia

Henrieta Červenáková, Návrat

Za legendárnym stĺpom krajina bezmenná,
lúče slnka nesvietia, iba tie z kameňa.
Mŕtve slzy roky zmáčajú tam breh,
nádej dávno nie je, krutý to kolobeh.

Krvavý úsvit lámavo preniká k srdcu,
ak neexistuje Boh, tak nájdí mi sudcu.
V širom mori márne je stratená,
k svetu v tieni z hmly smutne odvrátená.

Morské panny kvília baladu padlých hviezd,
desivo kričia a ľúbia toho, koho nikde niet.
Hĺbka skrýva ničivú a desnú pravdu,
ak hľadáš mapu, nedúfaj, len ja mám ju.

Nad ostrovom zbiehajú sa čierno-čierne mraky,
zabudnuté bytosti vraždia neveriacich na zázraky.
Ľudia hynú na mori opití túžbou nájsť ju,
poviem Ti, kde je, len, prosím, chráň ju.

Oslobod' čo žije, temný svet prinavráť,
srdce oceánu nepatrí viac chladným tmám.
V sprievode môjho hlasu sleduj mesiaca východ,
nie je sa čoho báť, večnosť čakajú na Tvoj príchod.

A keď šedá luna spaľujúce slnko zakryje,
voda zaleje všetko, hriechy zeme vymyje.
Toto všetko tajomne v zlomku času nastane,
ak stratená Atlantída znova z popola povstane.

Adriána Ševčíková, Archanjel

Anjel s nebeskými očkami,
s vlasmi farby vyschnutej slamy,
s hlasom nežných bás,
najjasnejší hviezd jas.

Takého anjela ja stretla som,
viac než pred jedným rokom.
Bol nevinný, mladší...
stále rovnako krásny, ba krajší.

V jeho očiach nachádzam kl'ud,
veď láska nie je žiaden blud.
Hlasom ma vždy omámi,
ten hlas tak známy, neznámy.

Poslaný z neba mi, žeby test?
A či za nevieru trest?
Veľa s'íz, veľa rán na srdci.
No som ako ryba na vlasci.

Uväznená jeho tela objatím,
o ktoré ho vždy sama prosím,
ktoré mi v sladkom reptaní dáva,
nevidím ich, viem, krídlami máva.

Veronika Vaškovičová, Jedinečná

Môj dych sa zastavil,
prízrak, sa neobjavil.
Iba ona tam stála,
rukou mi zamávala.

Usmiala sa mojím smerom,
urobila čiarku perom.
Zaplnila srdce moje,
spustila motýlie roje.

Kde som zanechal kyslík?
Už sa neskryjem za krík.
Uprela na mňa pohľad,
Vedel som: Mám ju rád.

Kde sa vzala toľká krása?
Vonku kvetov plná váza,
no nestačí ani kopec.
Nevyrovnajú sa jej vôbec!

Ďalej som iba pozeral.
K nohám by som jej svet dal!
Ide ku mne stále bližšie,
pri nej mám veľkosti myšie.

Na tvári má veľký úsmev,
vo mne vyhráva vtáčí spev.
Na všetky dilemy som hneď
vedel tú správnu odpoveď.

Iskričky jej sršia z očí,
usmieva sa, stále mlčí.
Predo mňa sa postavila,
svojou krásou očarila.

Ľudmila Zimmermannová, Vlasy

Tento vlások sem,
a tento tam...
...nie tam.

Mozaiku z tmavých pramienkov
na hlave pospletám...
Zaujímavé...
... a pred chvíľou
to bolo vtáčie hniezdo.

Pripravená

Nádych.
Výdych.
...modré šaty obkresľujú
krivky
tam, kde treba...
...tmavé vlasy
vytvárajú kontrast
pre šaty...a teba.
...jemný mejkap, špirála a lesk na pery...
...stojím v zádverí.
Nádych.
Výdych.
Ide sa!

Dominiĸa Źelezníĸov, Láska

Láska je nieĸo,
ĸo zahreje ti srdce,
ĸeď ti chýba nieĸto,
cítiš aj to, ako plaĸe.

ĸeď ti cez deň chýba,
opad ti pcha,
potom len rozmšľš,
ako ho neŹne poboĸkš.

ĸeď sa do mňa zamiloval,
lbim ťa, mi povedal,
najskôr som neverila,
nakoniec som pochopila.

Toto je on,
ĸo m srdce ako zvon,
ĸeď ma lbit vie,
tak krásne to znie.

Dal mi svoje srdce
a ja jemu moje,
som mu za to vďaĸn,
moja láska veĸn.

Miroslav Rybanský, O láske

Spoznal som raz jednu krásku,
tá kráska zmenila sa v lásku.
Bolo to ako splnený sen,
od tej chvíle v očiach ju mám len.

Splniť ti chcem tvoje prania,
nech nám v šťastí už nebránia.
Na perách tvojich úsmev vyčariť viem,
preto ti zo srdca ružu darujem.

Srdce moje biť pre teba začalo,
telo moje od vzrušenia priam jačalo.
Čas od vtedy už nevnímam,
len a len o tebe snívam.

Stala si sa zmyslom môjho života,
každá chvíľa bez teba je pre mňa ničota.
Milovať ťa stále chcem,
až pokým poslednýkrát vydýchnem.

Simona Jóryová, Trápenie

Trápenie dlho v sebe mala,
každý deň stresy prežívala.
Nemala nikoho, kto by ju vypočul,
každý pred ňou utekal alebo ju odstrčil.
Znášala to dlho, na srdci bolesť veľká,
nepoznal ju nikto – Čo je to za dievča?
Trpela ďalej, snažila sa usmievať,
doma večne plakala, život nemohla užívať.
Raz dievča sa spamätalo – stal sa zázrak,
chlapec ju vypočul, po plači ani náznak.
Zrazu bola šťastná, úsmev na tvári mala,
nezaujímalo ju nič, veď konečne nebola sama.
Spamätáva sa, stratené doháňa,
našla nového kamaráta, zlo od seba odháňa.
Pozerá sa dopredu, minulosť je dávno preč,
žije si svoj príbeh, hľadá svoj stratený meč.
Meč jej nádeje, ktorý jej dá ďalšiu silu,
určite ho nájde, musí hľadať dlhšiu chvíľu.
Musí ísť cez prekážky, ničím sa neovplyvňovať,
cesta ju láka, chce nové objavovať.
Našla svoj meč, teraz hľadá lásku,
pokiaľ ju nenájde, život má na háku.
Láska prichádza,
chodí s ním von, na svetlo denné.
Je to krásne, spolu si rozumejú,
ladí im to spolu, mladý pár sú.
Prišla prvá hádka, ona bojí sa,
že ho stratí a znova do seba zavrie sa.
Všetko sa urovná, ona si vydýchne,
všetko je ako predtým, kým iné dievča nepríde.

Kristína Uhrová, Úvaha

Nie vždy sa mi darí,
nie je všetko, ako chcem,
svet vždy nie je ľahký,
podľa snov, predstáv
ako sa zachce.

Veľakrát stratím pointu života,
vôbec nič nedáva zmysel,
zrazu sa pozriem z iného uhla
a hneď pochopím aj nezmysel.

Ten uhol nie je ostrý ani tupý,
je to len iný pohľad na svet - náš,
myslím, že niekedy stačí byť sám
a vtedy dôležité veci rozoznáš!

Patrik Lekeš, Vernosť

Bol veľmi milý,
lásku jej vyznával.

Mala ho rada,
on sa jej smial.

Chodieval s ňou do parku,
domov ju sprevádzal.

Videla v ňom monarchu.
On ju stále zrádza.

Jej srdce si získal,
údery nepočul.

Naozaj verila mu?

Tušila, že bozky klamú?

Zažívala lásku,
čo nosila masku?

Ako príbeh dopadol,
dnes už nevie nik.

Sú to iba dohady
a nad nimi otáznik.

Martina Farčásová, Kúsok zo seba

Chcem ukázať kúsok zo seba,
na chvíľu hľadiet' hore do neba.
Zavriem oči na päť minút,
nechám všetko zlé pominúť.
Znova ich otvoriť,
pozrieť sa z pódia na ľudí
úsmev na tvári im vyčariť.
Chvíľku mať pri sebe svetlo.
Aby to, čo chcem ukázať, nezvädlo.
Je to môj jediný spôsob,
ako rozžiarit' oči zarmútených osôb.
Chcem konečne voľne dýchať
a odvd'ačiť sa svojej múze...
Za to, že ma sprevádza
a vidí viac ako úspech.
Zavrieť a otvoriť oči...
Myšlienka, ktorá mojou hlavou točí.
Chcem byť tam!!!
Môj sen... Iný nehľadám.

Sylvia Szalayová, Premrhaný čas

Sedím v kuchyni za stolom
a rozmýšľam nad svojím životom.
Spravila som chybu veľkú,
keď som si vybrala vlastnú cestu?

Mala som na výber veľa,
ani jedna možnosť mi nesesedela.
Za zlý výber nemôžem viniť iného,
môžem viniť iba seba.

Možno som si vybrala správnu cestu,
vytáča sa do nesprávneho smeru.
Nie je to také strašné
len je mi všetko nejasné.

Včera som si myslela, že si nevyberiem.
Dnes o svojom rozhodnutí pochybujem.
Zajtra zistím, že som nerozmýšľala
a pred smrťou: svoj život premrhala.

Radka Škodová, Prišla jar

Mám novou jarou novú krv.
A ty zas horúce dlane.
Polnoc šepkala: "Vezmi ma"
z tela bezmocného teba volajúc.
Nikoho niet len teba
kto by dokázal dať kvetu svetlo
a mne zoslať tmu
Tma vidí moje chyby a zabúda na ne
žnem ňou iba lásku tvojich rúk.
Tma ladne, hladne vyberá svoju daň
ona dáva čas žiť, milovať.
Rútiť a zabudnúť na chlad, hlad
hlad po živote bezo mňa.
Ten po ktorom si zatúžil.
Tvoje ruky už horúce nie sú.
Je deň a obed prichádza.
Kalváriu múti horúci mrak,
s lúčmi mi unikáš.
Nevidím tvoje znaky
o mojej nevedomosti počúvaš,
zato ruky spievajú o jari a chladnú.
Necítiť v nich nehu, vieru v naše spojenie
hľadáš dolu skalami
neviem po čom túžiš viac
či po slobode žoldnierskych ľudí
a či láske pútnickej bezhraničnosti
Tma mi na pomoc neprišla
Kde bola keď som chradla bez svetla
Svoje rúcho mi neponúkla.
Nestavaj zámky vzdušné
nestaviam na nich.
K lúčeniu masky netreba.
povedz že láska už skončila.
kam potečie moja neha?

Dávid Matúš, Stratená hviezda (Úryvok)

Bol len v mojej hlave
bez hviezdy nebude mesiac, bez mesiaca vesmír...
a bez vesmíru sila chvíle, práve.
Kde ju mám hľadať?
Stratila sa vo svojej sláve?
Svet je veľký, nevedel som kam ísť.
Vy kročil som... na konci cesty musím niekam prísť,
Bojím sa. Bál som sa, že môžem z cesty zísť.

Nájdem cestu späť?
Mám strach, lebo vidím, aký je dnes svet
kam zazriem, tam samý zvädnutý kvet.
Čo sa to stalo?
Spomínam, že som bol unavený a zrazu všetko prestalo...
nastala ďalšia noc bez hviezdy,
bez hviezdy, po ktorej túžil každý.

... Otváram oči...
stál som hviezde zoči-voči...
Cítil som v hrudi tlak...
vedel som, že sa svet opäť otočí,
... po oblohe preletel spevavý vták.
Pomohla mi vstať, podala mi ruku,
bolo mi jasné, že svet nepodľahne samote a hluku.

Nevedel som, kde a bolo mi to jedno
oslepilo ma jasné, láskavé svetlo
bol som tam ja...
cítil som, že nás čosi spája,
i ty...
obyčajná náhoda spojila dva životy.
Po svete nekráčam sám, sme na to dvaja
svojím úsmevom uniesla si ma do raja.
V tvojom pohľade sa všetky iskry skrývali,
to v tebe pocity prebývali.
Tá stratená hviezda si ty,
nikomu nechýba jas na portréty.

Ľuboš Šabík, Tvoj deň

Hurá, už prišiel ten moment, keď si ráno zistila,
že je tu slávna chvíľa a Ty si dospelá.

Mamka s tatkom sa na Teba milo usmiali
a s milým úsmevom ťa do školy poslali.

Spolužiaci, učitelia a kamaráti,
všetci pripravení blahoželat' Ti.

Veď nebudíš sa každé ráno s tým,
že je deň tvojich osemnástych narodenín.

Prichádza nová etapa Tvojho života,
chce vidieť, ako všetko zvládneš.
Do človeka nedáš program ako do robota,
nie vždy sa rozhodne správne.

Ale hlavné si zapamätaj,
na svete nie si sama.

Aj keď Ti nešťastie tvoju cestu skříži,
vždy pre Teba bude pomoc a potešenie od blízkych.

Dospelosť je krásna, niekedy býva náročná.
verím, že ju prijmeš s úsmevom na tvári a budeš statočná!

Mať stále pocit radosti, šťastia a aj zodpovednosti,
sú najkrajšie a najdôležitejšie cnosti dospelosti.

Týmito slovami Ti milá Zuzka prajem všetko najlepšie
aby si sa dostala v živote čo najvyššie.

Gabriela Krištofová, Vieš

Vieš, koľko už prešlo? Rok.

Vieš, čo nám ostalo? Mnoho spomienok.

Vieš, čo sa stalo? Prelomil sa most.

Vieš, prečo? Stala sa z nás samozrejmosť.

Vieš, koľko som plakala? Veľa.

Vieš, koľko chcem? Viac, ako by som mať smela.

Vieš, prečo to chcem? Neprestala som milovať.

Vieš, prečo sa s Tebou smejem? Lebo chcem Ťa vidieť sa smiať.

Vieš, prečo som tu? Vraj, mám Ti spraviť lepším deň.

Vieš, čoho sa bojím? Že nestihnem.

Vieš, po čom túžim? Byť s Tebou len.

Vieš, čo chcem počuť? Že len ja to všetko smiem.

Zora Šimová: Hriešnosť

Čo len o tom páre rieť?
Či to oheň ružu trávi
či to voda zronený kvet vlaší
Toľko prívlastkov by mohli mať!

Krásna verzus sila -
sila si jemnosť podmanila,
krásna hriešnosť, nežný strach -
násilie je všetkým na očiach.

Krásna ako ruža v rozkvet.
Pred ním klesá v pukrlete.
Tá vznešenosť, tá krásna!
Akú nevideli nebesá.

Tá hlava blond'avá,
láska ju unáša.
V tom tichom tajomne,
deje sa čosi nádherné.

Prečo sa jemná ruža
pred ním ponížila?
Vojvodkyňa z Domu leta
A on kričí: „ na kolená ! ”

A azda padne? Padla!
Či po cti netúži? Kde!
Postavenie nie je rovné!
A či azda je?

Nehodní sú v zhode?
A láska rieši postavenie?
Dôstojnosti sa v nej každý vzdá -
a či im ju ukradla?

Jeho oči stravujú s'á plameň,
jej oddanosť ho vlaší.
Des! Predsa sú si roveň!
Kto sa odváži nakloniť misky váh?

Či diabol dostal sa až sem?
Dostal! Beda! Morte!
Už nič nie je dokonalé.
Ani krásne hriešne chvíle.

A oheň váži vlahu ruže
stravuje ju v popol - nuže,
ruža kričí, prosí: „smrť! ”
To koniec príbehu dvoch srdc.

Ľudmila Šupejová, Už nechcem

Nie som telo bez duše, nie som žiadna pasca
nedovolím nikomu s mojím srdcom hrať sa!

Nechcem tu trápne stáť a pozeráť sa.

Nechcem sedieť sama a bezdôvodne smiať sa,

nemám v pláne nič nerobiť, nemám v pláne vzdať sa!

Strachu a slabosti vravím: „Chod' preč, strat' sa!“

Nechcem viac hlúpo báť sa,

nechcem schovávať sa...!

Byť silnejšou, prekonať sa,

to je moja práca!

Pravda

Pravda z mysle neodchádza

chceme či nie, vždy nás sprevádza.

Pravda nechutí najsladšie

a nevoní najkrajšie,

radšej by sme hluchí boli.

keď Pravda sa prihovára

viem,

Pravda bolí, oči otvára.

II. Próza

Zuzana Takáčsová, 21. storočie (Úryvok)

Človek by sa rád vrátil do čias, keď bolo viac- menej všetko jednoduchšie. Nebolo toľko starostí, unáhlený život plný stresu, smútku, trápenia, nervozity či kriminality. Čím to je, že doba, ktorá je vo vývoji technológií tak vyspelá, sa stáva opakom tej predchádzajúcej? Starosti visiace nad našimi hlavami sú každodenným strašiakom. Unáhlený život, ktorý každý deň zažíva ne jeden z nás. Matky, otcovia ponáhľajúci sa domov za rodinou, s ktorou chcú stráviť čo najviac času, alebo študenti vysokých, stredných alebo základných škôl vyčkávajúci na posledné zvonenie vyučovania.

Poobzerajte sa okolo seba a zamyslite sa, či to je svet, v ktorom chcete žiť. Život plný stresu z uponáhľanej každodennej rutiny, smútok z nedosiahnutých cieľov, ktoré chceme čo najrýchlejšie splniť, no nikdy nevieme byť kompatibilný s časom, ktorý na ne máme. Niekedy sa človek ani neuvedomuje, nad akými banálnymi problémami sa trápí. Niekedy je to trápenie úplne zbytočné a namiesto nervozity, ktorá z toho vyplynie, by sme sa mali usmievať a radowať z toho, že sme zdraví.

Zdravie? Samozrejmosť, ktorá je nevyhnutná a veľakrát aj zanedbávaná. Väčšina si pomyslí, že to nie je také neprekonateľné nebyť chorým. Nie každý sa dôkladne zamyslí nad takou chorobou človeka, keď je odkázaný na pomoc iných.

Kriminalita- fenomén objavujúci sa v 21.storočí veľmi často. Často sa ľudia boja vyjsť na ulicu len preto, že vystavujú svoj holý život nebezpečenstvu. Amerika, Ukrajina, Rusko. Avšak aj v mnohých ďalších krajinách je takéto nebezpečenstvo aktuálne. Iniciátorom všetkého zla sú väčšinou peniaze. Za najnovší svetový trend sa už nepovažuje krádež, ktorú spácha delikvent fyzicky, ale ten, ktorý dokáže okradnúť svet v priebehu pár minút, a to vďaka internetu. Internet nám vie užitočne poslúžiť v mnohých smeroch.

Sociálne siete- Facebook, Instagram, Twitter a mnoho ďalších sa medzi tínedžermi rýchlo uchytili. Sú to webové siete, bez ktorých by si mnoho mladých, ale aj starších ľudí nevedelo svoj život predstaviť. Áno, sociálne siete slúžia na komunikáciu medzi priateľmi. Stáva sa aj to, že sa tu môžeme zoznámiť s neznámymi, niekedy dokonca nebezpečnými ľuďmi, pridávame svoje súkromné fotky a ukazujeme ich celému svetu, sociálne siete môžu viesť k podvádzaniu a rozchodom mladých ľudí.

Sylvia Szalayová, Brána na druhú stranu... Alebo nie? (Úryvok)

Ľuďom sa často stávajú divné veci. Keď sa postavíte pred zrkadlo, väčšinou vidíte svoj odraz, ale čo by ste urobili, keby ste namiesto seba videli úplne cudzieho človeka? Jana bola obyčajná stredoškolačka. Nikdy nezažila nič výnimočné. Najvýnimočnejšia vec v jej živote bola, keď jej dali prezývku Džidži.

Džidži stála pred zrkadlom. V izbe mala neskutočný neporiadok, ale v zrkadle videla iba vyschnutú zeminu, dym a prázdne priestranstvo. Po chvíli zistila, že nie je také prázdne. Stál tam mladý chalan. Celý výjav, ktorý videla, bol sivastý, a ten chalan mal veľmi bledú pokožku. Mal dlhšie vlasy a prenikavé oči, v ktorých videla iba bolesť. Priblížil sa, akoby chcel zo zrkadla vystúpiť, a položil ruku na sklo. Keď sa približoval, ustúpila, ale bola taká šokovaná, že sa nevedela ani pohnúť. Stála tam ako obarená. Pohyboval perami, no nepočula, čo hovoril. Podľa výrazu tváre a tých slov, usúdila, že ju prosí o pomoc.

„Ja... Ja ťa nepočujem,“ povedala. „S kým sa rozprávaš, Džidži?“ z chodby sa ozvala mama. „Pod’ sa, prosím, pozrieť do zrkadla.“ Mama vošla do izby a postavila sa vedľa nej. Chalan sa na ňu skúmavo pozrel, ale mama ho nevidela. Trocha ustúpil a odišiel. „Všetko je v poriadku?“ iba sa usmiala a išla do kuchyne.

Džidži si vzala špagát a priviazala jeden jeho koniec o nohu svojej postele a druhý si priviazala na ruku. Chcela tam prejsť a tušila, že zrkadlo bude správna cesta. Tá šnúra bola poistkou, aby našla cestu späť. Chalan vedel, že zrkadlo je cesta, ale nevedel, ako sa vrátiť. Myslela si, že ak bude jedna časť špagátu v jej izbe a druhá na druhej strane, tak pri návrate jej bude stačiť iba sa ho držať. Položila ruku na zrkadlo a tá sa doň vpíjala a vpíjala. Videla svoju dlaň v odraze. Vošla a pod nohami cítila suchú zeminu. Obzrela sa a za sebou videla zrkadlo a v ňom svoju izbu. Na suchý strom priviazala koniec špagáta, ktorý držala na ruke. Okolo bola iba samá pustatina a vysušené rastliny. Stála tam drevená chatrč. Čím viac sa k nej približovala, tým viac chatrčiek videla. Okolo nich chodili ľudia, ktorí mali veľmi bledú až sivú pokožku. Vyzerali biedne, úboho a mali v očiach podobný výraz ako neznámy chalan. Zrazu zbadala riekku, na ktorej bol postavený mlyn. Rieka bola veľmi čudná. Voda v nej nevyzerala ako voda, ale ako para alebo niečo podobné. Z mlyna vyšiel ten chalan. Na pleciah niesol ťažké vrece. Vyzeral veľmi vyčerpaný. Bol bosý, oblečenie mal potrhané. Bol vychudnutý a doráňaný, presne taký, ako ho videla v zrkadle. Zrazu sa potkol a spadol na zem. Vrece sa roztrhlo a vysypali sa z neho drobučké biele kúsočky. Výjav vyvolal v nej veľmi zlý pocit. Zrazu prišiel voz. Muž, ktorý poháňal vychudnuté kone, z neho rýchlo zoskočil a pri tom, ako chalanovi pomáhal vstať, sa obzeral, či ich niekto nesleduje. Keď ju zbadal, zašepkal niečo chlapcovi a utekal skladať vrecia z voza do mlyna a vrecia, ktoré boli nachystané vonku, začal nakladať.

Daniela Lessayová, Cudzinec v dome

Stojím na kraji útesu a pozerám sa na šumiace more, ktoré sa tiahne až k obzoru. Je to pohľad ako z rozprávky.

Milujem toto miesto. Nachádza sa neďaleko nášho domu a veľmi dobre sa tam premýšľa. Zabúdam na okolitý svet, som tam len ja a nikto iný.

Stmievala sa, už by som mala ísť domov. Doma je to stále len o tom istom. Sme takmer idylická rodinka. Matka je lekárka a otec zasa právnik. Máme obrovský dom, takmer pri útese s výhľadom na more. Som ich jediné dieťa, preto sa v ňom cítim občas veľmi osamelá. Majú vyčerpávajúcu prácu a niekedy je to veľmi ťažké, pretože nemajú čas ani na seba a nie ešte na mňa. Vedú uponáhľaný život, v ktorom stále niečo vybavujú alebo organizujú. Niekedy mám pocit, že o mne ani nevedia.

Ale jedného dňa sa všetko zmenilo. Otec šiel na preventívnu prehliadku. Lekári mu povedali, že je má nádor, vyzerá nezhubný. Pre istotu ho poslali na ďalšie vyšetrenia, kde mu potvrdili, má rakovinu hrubého čreva v pokročilom štádiu. Otec sa z toho zrútil. Už to nebol viac človek, ktorého som poznala po celý život. Odišiel z práce a ako duch sa mlčky túlal po dome. Matka sa na všetko len prizerala. Nemala silu, niečo mu povedať. Niekedy v noci, keď som nemohla zaspať, som počula jej vzlyky. Veľmi ma to bolelo.

Samozrejme, otcovi lekári hneď začali konať. Predpísali chemoterapiu a rôzne lieky. Chvíľku všetko zaberalo a my sme sa veľmi tešili, no potom sa všetko začalo zhoršovať a boli sme tam, kde predtým. Vidieť zomierať vlastného otca priamo pred očami, nie je pekný zážitok a každý večer som sa pýtala Boha, prečo práve my? Na túto otázku som nikdy nedostala odpoveď.

Jednej noci, keď otec, na prekvapenie, pokojne zaspal, inokedy to bolo s veľkými bolesťami, sa zobudil a uprostred postele zbadal kaluž krvi. Okamžite sme ho odviezli do nemocnice, kde sa ukázalo, že krv vytiekla z konečníka.

Žil ešte asi pol roka a potom svoj ťažký boj prehral. Po jeho smrti s mamou nebolo pár mesiacov ani reči. Samozrejme, že som to prežívala veľmi ťažko, ale ona sa nesnažila zlepšiť svoj psychický stav a to ma bolelo ešte viac. Hneď ako som mohla, odsťahovala som sa, pretože som sa nemohla ďalej prizerať jej trápeniu. Niekomu sa to môže zdať neohľaduplné a chladné, ale v tom dome toho bolo na mňa priveľa.

Keď som sa odsťahovala, dlhé mesiace sme sa nerozprávali, až raz som jej musela zavolať a vzala som ju na večeru. Bolo to o niečo lepšie, ale cítila som, akoby pri stole sedeli dvaja cudzí ľudia. Žiaľ, mama už nikdy nebola ako predtým.

Nikola Ševčíková, Adam

Adam bol úplne obyčajný chalan. Bol veľmi hanblivý a nikdy nezapadal do kolektívu. V triede ho nikto nemal rád. Nemal žiadneho kamaráta ani nikoho, s kým by sa mohol v triede porozprávať. Chodil na strednú školu do tretieho ročníka. Adam bol samotár, nepil, nefajčil ani nikdy nevyskúšal žiadnu drogu, a preto ho všetci odcudzovali. Jeho spolužiaci sa chodili každý víkend zabávať na diskotéky, cez prestávky si chodili zapáliť cigaretu alebo jointa. Do triedy chodilo s ním jedno dievča – Nina. Bol do nej zaľúbený od základnej školy. Nina bola presne taká istá ako jej spolužiaci. Adam sa jej chcel prihovoriť, ale nikdy sa k tomu neodhodlal, pretože si myslel, že Nina by sa s ním nerozprávala, a už vôbec by s ním nešla von. Nina sa Adam páčil, ale zatajovala to, pretože keby sa to niekto dozvedel, tak by ju vysmiali a už by nepatrila do kolektívu. Nina sa Adam tak veľmi páčil, že ho v jednu sobotu zavolala s nimi do klubu. Samozrejme, že Adam neodmietol a išiel. Keď Adam prišiel do klubu a zbadali ho jeho spolužiaci, ktorí už mali vypité, začali sa smiať. Jeden z nich ho zavolať ku stolu. Opýtal sa ho, či si vypije. Adam chcel tak veľmi zapadnúť do kolektívu, že povedal áno. Potom pili, pili a pili a Adam prvýkrát pocítil, že patrí medzi nich, už nebol taký osamelý. Začal so svojou novou „partou“ chodiť do klubu každý víkend a vždy skončili pri alkohole. Po víkende Adama volali jeho spolužiaci, aby si s nimi išiel zapáliť. Adam celý hotový z toho, že ho zavolali, pozvanie prijal. Mali iba jednu cigaretu a tá kolovala z ruky do ruky. Keď ju Adam chytil a potiahol si, začalo ho dusiť. Spolužiaci mu ukázali, ako sa fajčí, a po treťom a štvrtom ťahu ho už nedusilo. V sobotu Adam na diskotéke neskončil iba pri alkohole, ale ťahal jednu cigaretu za druhou. V utorok po škole sa Adamovi spolužiaci dohodli, že večer pôjdu fajčiť marihuanu, a zase zavolali Adama. Večer sa stretli na cintoríne. Mali ušúľaného jointa. Adam si potiahol a tlačil ho do hlavy, až kým ho nezačalo dusiť. Bol veľmi rád, že má kamarátov, vôbec mu nevadilo, že ho majú všetci radi iba kvôli tomu, že začal byť taký istý ako oni. Stal sa z neho úplne iný chalan, ktorý už nebol samotár, všetci ho uznávali a konečne získal sebavedomie, aby sa prihovoriť Nine. Oslovil ju a začali sa rozprávať. Adam sa jej opýtal, či nepôjdu von, a Nina súhlasila. Nakoniec Adam chodil s Ninou, všetci boli šťastní, len škoda, že to dobre dopadlo iba kvôli drogám.

Erika Hrušková, Irónia osudu

Deje sa všetko pre niečo? Má všetko svoj dôvod? Niekedy je otázne. Začína sa príbeh jedného muža.

Žil v stereotype. Zahĺbil sa do svojej práce po tom, čo mu zomreli rodičia pri autonehode. Prvé mesiace nevidel význam v ničom, ale postupne sa dal dokopy a venoval sa naplno svojej práci. Trávil v nej stále viac času. Práca odvádza výborne jeho pozornosť, a to bolo preňho podstatné. Každý večer si ľahol do postele a rozmýšľal o svojom živote. Prečo práve on? To boli jeho jediné myšlienky, ktoré mu vírili v hlave. Spomínal na časy, keď boli všetci spolu, a mal každý deň úsmev na perách, pretože bol jednoducho šťastný. Teraz to o sebe nemohol povedať. Trápi ho čím ďalej, tým viac vecí a otázok, na ktoré nevie odpovedať. Jediné miesto, kde sa cíti dobre, je jazierko v parku, kam chodievali. Občas si tam zájde a spomína na pekné časy. „Dúfam, že raz budem šťastný!“ To bola veta, ktorú si opakoval vždy, keď vychutnával pokoj prírody.

Raz pri prechádzke stretol bývalú priateľku. Dlho sa spolu rozprávali a na povrch sa začali dráť city, ktoré toľké roky potláčal. Žeby mohol byť konečne šťastný? Mohol by jej znovu veriť? Po tom, čo mu spôsobila? Miloval ju, bez ohľadu na minulosť ju stále miloval. Po dlhšej dobe sa dali opäť dokopy. Začínal byť šťastný, ako nikdy predtým. Opäť videl význam v každom ráne, do ktorého sa zobudil, v každom západe slnka. Vedel, že ďalší deň bude ešte krajší. Potreboval lásku. Zistil, že nič nemá väčší význam, ako byť ľúbený niekým, byť dôležitým, vzácnym pre niekoho. Vedieť, že niekto čaká na jeho úsmev, zbožňuje jeho oči a niekoho upokojuje jeho hlas. Chceli si spolu vychutnať každý deň, preto chodili na miesta, z ktorých mali radosť.

Pri jednej ceste domov sa im stala autonehoda. Osud? Náhoda? Muž sa prebral v nemocnici. Mal len ľahšie zranenia. Okamžite chcel vedieť, kde je ona. Zaviedli ho do izby. Ležala na posteli a spala. „Je v poriadku?“ spýtal sa. Dozvedel sa, že je vo vážnom stave a je v umelom spánku. Je však veľká nádej, že bude všetko v poriadku. Vtedy pochopil význam slov „irónia osudu“. Prečo znova? To nemôže byť pravda! Prečo sa to muselo stať opäť jemu?

Po pár dňoch sa zobudila. Jej stav nebol taký ružový, ako sa zdalo. Nepamätala sa na nič. Ani na svoje meno. Prišiel znova o milujúceho človeka, pre ktorého by obetoval vlastný život...?

Pri takýchto udalostiach sa človek musí zamyslieť. Prečo prežíva toľko bolesti, trápenia? Dobrý človek by mal byť predsa celý život šťastný. Nebola by práve v tom spravodlivosť? A v tomto príbehu, našťastie, všetko dobre dopadlo. Pretože po búrke raz musí zasvietiť slnko... Jednoducho MUSÍ!

Gabriela Krištofová, Spod šťastnej hviezdy (Úryvok)

Keď sa mamina vrátila od Lukáša, bola celá vysmiata. *To fááákt?* V poslednej dobe len žasnem. Vraj ju pekne vychválil. Ešte mi dala pusú a bežala naštartovať MITSUBISCHI. Teším sa, dnes sme spravili veľký pokrok. Potom odišla. Vôbec som nechápala, čo sa jej porobilo. Nevadí. Po tom, ako som spratala kozmetiku z konferenčného stolíka, vybrala som sa za svojou láskou. Našla som ho na svojej posteli prezerajúceho si moje staré fotky. Tie trápne fotky zo základnej školy, veď to poznáte! Grrrr! Asi ich voľakde musím schovať, lenže kde, keď teraz boli v šuplíku pri školských knihách, dokonca pod nimi a aj tak ich našiel. Ach.

„Ty máš u mňa nejaké resty. Nechceš mi niečo vysvetliť? O čo tu vlastne ide? V telefóne hovoríš v hádankách. Celý deň čakám na objasnenie. Hodinu si kecal s mojou mamou a ani jeden z vás mi nechcel nič povedať. Tak von s tým. Hovor,“ spustila som svoje zvyčajné predstavenie vo forme monológu. „Lebo naše druhé výročie bude zároveň posledným!“ Zaútočila som úplne náhodne. Keby som vtedy vedela, aká je tá fráza pravdivá, radšej by som bola ticho a nič by som nepovedala.

„Nie, preboha! Sisa, urob čo len chceš, len toto nie. Vieš, že nás toho ešte veľa čaká. Manželstvo, rodina, deti, spoločné bývanie v byte. OKAY. Tak ti to teda poviem, dobre. Predsa si už začala s tým našim výročím. Krásnym, druhým výročím. Vieš, chcel by som... Teda, dobre vieš, aký štýl hudby milujem. Muzika energická, prudká, živá – *metal*. Totiž, všimol som si, že aj tebe sa začína táto hudba páčiť, a tak ma napadlo, že 12. júna by sme mohli zájsť do Viedne. Bude tam vystupovať jedna kapela z Levíc. Sú to moji kamaráti. Tak trochu sa poznáme. Bola by si prekvapená, akí sú dobrí. Ich piesne sú skôr pre teba. Len veľmi málo z nich je prudkých. Zväčša hrajú pomaly. Myslím, že by sa ti mohli páčiť. *Killmatt*, nepoznáš ich?“ Nie, vôbec ich nepoznám! Ten Maťo je snáď všade. A ešte aké sprosté meno majú. *Mŕtvy Maťo*. On je totálne šibnutý. Nielen, že je frontmanom, ešte aj kapela je po ňom nazvaná. Ja ho raz zabijem! Taký namyslený somár. To ani možné nie je, aký je on narcis. Vydala som sa na cestu za počúvaním toho, čo už dávno viem. No nedala som na seba nič znať. Lukáš nemusí vedieť, že keby nebolo jeho, tak dávno spočívam v Maťkovom náručí. Stačí, že ja to viem. Znie to strašne zle.

„Skupina sa skladá z piatich chalanov. Frontmanom je Maťo Bálik. Aj keď má len sedemnásť rokov, je dosť dobrý. Ani by si neverila, ako sa naňho baby lepia. A vieš, čo vždy vraví, keď sme v skúšobni a nie je tam Meliska?“ MELISKA? To nemyslí vážne, že nie? Sviňa jedna hnusná.

Barbora Adamková, Ľudovít Štúr a dnešná slovenčina (Úryvok)

Kto bol Ľudovít Štúr? Keď sa zamyslíme nad jeho životom a tvorbou, zistíme, že bol jazykovedcom, novinárom a politikom. Vo svojom živote dokázal to, o čo sa mnohí len a len pokúšali. Prispel k významnému pokroku, ktorý ho stál veľa úsilia. Žil naplno, venoval sa svojej práci a to, čo pokladal za najdôležitejšie, bolo uzákonenie spisovného jazyka a obroda národa. Možno si kladiete veľa otázok. Ako sa Ľudovít Štúr dostal k vysokému postaveniu? Čo ho podnietilo k tomu, aby si vybral práve túto cestu? Môžeme povedať, že ako významný človek, ktorý priniesol veľa nového a pokrokového, pre slovenský národ urobil veľa, nikdy sa nad nikoho nevyvyšoval. Venoval sa literárnej, jazykovednej, publicistickej, pedagogickej a politickej činnosti. Okrem toho, že bol vynikajúcim jazykovedcom, pomáhal vychovávať päť detí svojho brata Karola.

S čím vstúpil do sveta jazykovedy, čím prispel, aby sa slovenčina stala kultúrnym jazykom? Čím sa zaslúžil o to, že dnes sa tento jazyk stále používa, ale v upravenej podobe? Skúsme uvažovať a zamyslieť sa... V dnešnej dobe si málokto z nás váži svoju vlasť, svoj rodný domov, svoj materinský a úradný jazyk. Prečo?

Ľudovít Štúr až do poslednej chvíle cítil, že pre svoju vlasť potrebuje urobiť niečo, aby mohla vynikať. Chcel prispieť svojimi vedomosťami a skúsenosťami, svojou činnosťou. Nakoniec sa mu to podarilo. Uzákonil spisovný jazyk a za základ si zobral stredoslovenské nárečie. Ako osobnosť Slovenska zdôrazňoval, že iba ten národ je samostatný, ktorý má svoju vlastnú jazykovú, duchovnú a materiálnu „svojbytosť“.

Akým človekom bol Ľudovít Štúr? Môžeme povedať, že svojím životom vyjadroval lásku k Slovákom, svoju odhodlanosť za nich bojovať. A ako je to s jeho slovenčinou? Zaiste každý spozná, že súčasná slovenčina nesie v sebe prvky Štúrovho diela.

Tereza Halamová, Najlepší vtip (Úryvok)

„Čo?“ – Dave zostal zarazený, pretože účesy 80. rokov ohováral s Gregom najradšej. Napriek tomu, že to boli časy, kedy bol Greg v Davovom veku.

„Musíš odlomiť ten predok.“ – Greg vybral Daveovi cigaretu z úst a odtrhol jej vlhký koniec, ktorý sa tak horlivo Dave snažil zapáliť. Slnko akurát vychádzalo. Len na vlakovej stanici neboli žiadne mrakodrapy, ktoré by zacláňali vo výhľade. Obaja sa opreli o zábradlie vlhké od Gregovho mokrého oblečenia a spoločne zdieľali cigaretu najlacnejšej značky.

Greg sa zhlboka nadýchol a spustil svoje zvyčajné polemizovanie. „Život... život, život, život. Život je ako... je ako obrovský záchod.“ - „Preboha, zastav,“ prerušil ho Dave - „Teórií, výrokov a tvojich hovien som mal na jednu noc dosť. Teda skôr na jeden život.“ Grega Davov odpor k jeho rečiam či výkalom, neprekvapil, pretože to robí vždy. Vždy sa vzpiera Gregovej múdrosti. „Nie, nechaj ma dohovoriť, teraz to bude skvelé a výstižné. Dám si to vytetovať a ľudia o tom začnú hovoriť a ani sa nenazdáš, budem vymýšľať slogany za veľké prachy a ty ma budeš prosiť, aby som ťa nechal vykúpať sa v mojej mramorovej jacuzzi.“ - „Oh, radšej mi dopovedz tú tvoju múdrosť a prestaň trepať o budúcej sláve. Už zase.“ – Dave pridala na konci malý náznak úsmevu, aby sa Greg neurazil, no myslel vážne každé jedno slovičko. V diaľke bolo počuť slabé pískanie prichádzajúceho vlaku. „Život je ako záchod. Vieš, ide s tebou cez všetko, čo si vyberieš mať vo svojom živote. Prvá chlastačka, prvé zlé strávenie mexickej kuchyne, zoberie na seba všetky tvoje sračky, a keď ich je príliš, tak ich spláchneš a ideš odznova. Nesmej sa, debil, dostávam sa k pointe. Až kým nie je starý a opotrebovaný a všetky hovná, ktoré si tam splachoval celé roky sa nezačnú z neho vylievat' a je ich viac a viac, pretože ty s tými sračkami neprestávaš. Až ťa všetky tie tvoje srágorie, ktoré si sám zhotovil, zadusia. Chápeš, čo tým myslím? Dobre, radšej sa smej, pretože takto pohľadavý pohľad vídavam každý deň, nepotrebujem ho aj od teba.“ - „A to všetko si chceš dať vytetovať? A kam presne?“ – Dave sa pokúsil urobiť bezvýznamným svoj úškrn, prižmúril oči, no celé to len zhoršil a pôsobil tak posmešne, ako Greg naznačoval. „Ja nechcem byť starý, Dave. Nebol by som v tom dobrý. Teda, nie som dobrý vo veľa veciach, ale mladosť mi vždy išla.“ - „My nikdy nebudeme starí.“ – Davovou rukou šklblo a na chvíľu premýšľal, či ho má potľapkať po pleci, ale to nie je niečo, čo oni robia. Oni nie sú ako tí kamoši z filmov, nehovoria o svojej práci a netľapkajú sa po pleciach. „Ja viem. Teda chcem, fakt to chcem. Každý vie, že raz bude starý, ale aj tak vnútri dúfame, že práve nás sa to nebude týkať, že práve my sa tomu vyhneme. Vždy som si rád predstavoval, že mám takú dohodu s Bohom. Že nejako... proste... chápeš?“ – Davove sústavné hľadanie do zeme a podanie cigarety stačilo ako odpoveď. „Vieš, vo svete, v živote, je fakt veľa neférových vecí, to všetci dobre vieme.“ – Gregov hlas trochu podskočil a hneď sa ho snažil zamaskovať a utrel si nos do rukáva. Slnko bolo stále menej oranžové a teraz už z bližšej vzdialenosti bolo počuť pískanie vlaku.

Vladislava Horváthová, Nová šanca

I. kapitola

Práve som sa stala dámou z vyššej vrstvy, popíjala som čaj vo francúzskej štvrti v Marseille... Zrazu ma zobudilo hlasné zvonenie telefónu. Rozospato som sa pozrela na hodiny. Bolo 7:47. *Ved' je sobota, preboha!* Pohoršovala som sa nad opovážlivcom, ktorý si ma dovoľil zobudiť.

„Prosím?“ povedala som roztraseným, mierne zachrípnutým hlasom.

„Slečna Aneta, zobudil som vás?“ spýtal sa ma mužský hlas, ktorý pripomínal hlas môjho šéfa.

„Och, nie, samozrejme, že nie,“ zaklamala som. „Práve som si pripravovala raňajky. Deje sa niečo, keď mi voláte tak skoro ráno cez víkend?“

„Viete, je mi smiešne pripomínať vám, že do budúceho týždňa potrebujem váš sľúbený článok,“ povedal trochu nervózne.

Ja krava! Dľaňou som si zakryla tvár. Úplne som zabudla.

„Isteže, už na tom pracujem. Je to skoro hotové, treba doladiť pár detailov. Ved' viete, že si na tom dávam záležať,“ snažila som sa zniet' dôveryhodne a presvedčivo.

„Hm, viem. Preto ste v našej redakcii. Ozvite sa mi neskôr. Zatiaľ dovidenia,“ zložil.

Do budúceho týždňa. Ako som na ten článok mohla zabudnúť? Ak niečo okamžite nenapíšem, vyrazia ma. A to mala byť pokojná sobota. Vymotala som sa z postele a zamierila som do kúpeľne. Dala som sa trošku do poriadku a šla som si pripraviť, teraz už skutočné, raňajky. Spravila som si kávu, pretože na mňa akosi doľahla únava. Vždy sa chcem cez víkendy poriadne vyspať. Dnes mi to nevyšlo. Počas pitia kávy som si čítala nový výtlačok Emmy. Vraj sa to nemá robiť, ale ved' každý niečo porušuje.

Veľa som premýšľala nad témou celého článku. O čom mám vlastne písať? V poslednej dobe som nemala náladu na písanie. Dost' som sa tohto konštatovania zľakla, pretože sa písaním vlastne žijím. Anna Quindlin povedala: „Ľudia trpia spisovateľským blokom nie z toho dôvodu, že by nedokázali písať, ale že sú zúfalí zo svojej vlastnej kritiky.“

Otvorila som si čokoládu a zjedla som ju za 5 minút. *Premýšľaj, Aneta, premýšľaj.* Snažila som sa zamerať na niečo konkrétne, no nič mi neprichádzalo na um.

Patrícia Švolíková, Rascher (Úryvok)

„Kde je tá drahá reštaurácia?“

„Sleduj stopy v pôde a dostaneš sa k nej.“

„Objednávame zajace?“ Darren ma predbehol a ukradol mi stopu, po ktorej som šiel ja. Našiel som si novú.

Zakrátko sme sa vydali ďalej. Cesta stále mierne stúpala, časom sme spomalili. Slnko nás sprevádzalo, občas sa pomedzi listy a konáre stromov lúče zaborili do našej srsti. Teplota nebola tak výrazne nízka, les však udržoval v sebe vlhkosť.

Bolo neskoré popoludnie, keď sme sa znovu rozbehli. Dúfal som, že už nie sme ďaleko a že tam budeme každú chvíľu. Darren sa držal potichu za mnou, sotva nás bolo počuť. Vtom som za sebou začul tichučké dopadnutie, a kým som sa stihol obzrieť, niečo ma zrazilo k zemi. Zaregistroval som bielu huňatú srst' – vlk. Pritlačil ma k zemi a útočil na krk, bránil som sa. Pohľad mi padol na Darrena, ktorého postihol rovnaký osud, bol uväznený pod ďalším bielym vlkom.

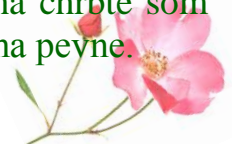
Snažil som sa prehovoriť, vysvetliť, že prichádzame v mieri, ale sila, akou mi tlačil na krk, mi zabránila vydať akýkoľvek zrozumiteľný zvuk, z hrdla sa mi vydralo iba chrčanie.

Uvedomil som si dve veci, že sme práve vstúpili do teritória vlčej svorky a že tohto vlka poznám. Bol to Attack, strážca, ktorý na každého nevítaného host'a zaútočil bez varovania, od čoho odvodili aj jeho meno. Silný a spoľahlivý vlk s dôležitou úlohou, by sa nedal nikdy podplatiť, ani len tak ovplyvniť. Bol by vhodným vodcom vlastnej svorky, ale vyhovuje mu život podriadeného.

Začal som sa metať a trhať, trochu ma pustil a vtedy som ho odhodil. Behom stotiny sekundy bol na labách a skokom sa vymrštil do vzduchu a na mňa. Uskočil som trochu neskoro, strhol mi zadok, stratil som rovnováhu. Uskakovanie bolo zbytočné, bude bojovať, buď kým nestratím vedomie, alebo neopustím ich teritórium.

Labou som mu vrazil zboku do hlavy, aby ma pustil. Pazúry sa mu zadrpali nad oči, bolestne uskočil, potriasol hlavou a potom na mňa pozrel dravými nahnevanými očami. Zavrčali sme a vyskočili v tom istom okamihu. Moje telo bolo o čosi väčšie a ťažšie, takže som ho zrazil, preskočil a vybral som sa Darrenovi na pomoc. Vlčí život mu nikdy veľmi nešiel, vyznal sa viac v ľud'och, v tom odbore mal viac skúseností.

Druhý biely vlk nečakal môj útok z boku. Po náraze sa kotúľal ešte pár metrov a zostal ležať na boku. Darren mierne zdvihol hlavu a pozrel mi do očí. V ich odraze som uvidel, že na mňa skáču ďalšie dva vlky. Odrazil som sa tak silno, ako sa mi dalo a chcel som preč z miesta. Neskoro. Dopadli na mňa naraz a moja sila, ktorú som použil na odrazenie, ma iba bolestivo posunula o pár centimetrov dopredu. Konáriky s listami mi poškriabali brucho, na chrbte som cítil ich pazúry. Zavrčal som a mykol sebou zboka na bok. Držali ma pevne.

Dominiĸa Dubecov, Verit' v Boha (ryvok)

Otec mi vždy hovorieval, že ak chcem niečo dosiahnuť, musím ist' aj cez mrtvoly, ak je to potrebné. Taktiež hovorieval, že v tom prípade ja nikdy ni nedosiahnem, pretože mm veľmi dobré a ohaduplne srdce. V takých chvlach som nevedel, čo si mm o ňom myslieť. Vít' si jeho primnost' alebo ho neznsa, lebo vo mňa neverí. Brat' tie slová vážne alebo ich chápať ako nezmyselné babotanie opilca. Pretože, aj keď to bol mj otec, musím priznať, že bol posledný, kto mal právo niečo take povedať. On tiež vo svojom živote nezoal ktovieaky úspech. Skončil ako skrachovany farmár, ktorý nie je schopný uivit' vlastnú rodinu, ale na svoju záľubu v alkohole si vždy nejaké peniaze nájde. Pritom dokázal poua tak rozhodne, tak sebavedome, až mal človek chvlu pocit, že hovorí z vlastnej skúsenosti.

Keď som bol mladí, nepáčilo sa mi, že ma podceňuje. Už vtedy som v sebe objavoval vse ň ku knihám, k ich itaniu aj písaniu a mj prvý skutočným detským snom bolo napísať román. Oznámil som mu to, aby ma podporil – akal som, že to urobí. A on mi namiesto toho povedal, že zo mňa vlastne nikdy nič nebude. Keď som pre to neskôr plakal, matka mi vysvetlila, že otec sa mi len snaží pomôcť. Ona sa celý život príliš bála, aby mu bola schopná odporovať, a tak ho povzbudzovala aj vo veciach, ktorým evidentne neverila.

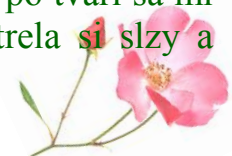
Ako som rástol, moje zmiešané pocity k jeho poučením, ktoré tak často opakoval a k nemu samému sa postupne ujasovali. Pôvodný pocit menejcennosti, ktorý do mňa stihol zasadiť, sa vytratil a nahradila ho pubertlna zarytos k celému svetu – ale hlavne k nemu – chcel som dokázať, že som schopný presadiť sa. Pustil som sa do svojho románu a snval som o tom, že raz urobí diery do sveta. A otec mi chyt hlavu do dlaní, v očiach bude mať slzy a ospravedlní sa, že mal o mne tak nízku mienku. Bohužial', nedoil sa toho, aby tak urobil. Zomrel na týfus roku 1948, keď som nebol ešte ani v polovici svojej knihy. Ktovie prečo, ale jeho smrť ma zasiahla až nečakane silno. Nikdy sme spolu nemali ktovie ako dobrý vzťah, ale teraz som vyslovene smtil. A všetko, čo som mal zatiaľ napísané, som jednu noc v amoku chytil a splil. Bol mŕtvy, nevidel som dôvod, prečo knihu vôbec dokonit'. Konečne som pochopil, že celé tie roky ma nenaplnalo písanie, ale túžba vymaniť sa zo katulky neschopného. Ale teraz bol otec mŕtvy a už na tom nezáležalo.

Petra Sádovská, Slzy radosti

Zavrela som kufor, rýchlo som očami prebehla izbu, či som všetko zbalila a posledný -krát som sa pozrela do zrkadla, aby som si upravila svoje dlhé blond vlasy. Keď som ich mala vo chvoste, zbehnúc rýchlo dolu schodmi a som stretla brata. „Ideš ako na zavolanie. Zoberieš mi, prosím, kufor do auta?“ Pozrel na mňa s kyslým úsmevom a len si zamumlal niečo v zmysle, či nemáme ruky, keď všetky kufre musí brať do auta on. Sadla som si do nášho BMW, vybrala si svoje obľúbené ružové slúchadlá, ktoré boli zasa pomotané. Ako vždy som si pustila Bruna Marsa a kým sme s rodičmi čakali môjho ufrflaného brata, pozrela som na pláž s myšlienkou, že to bolo moje najlepšie leto v Chorvátsku. Predtým než otec naštartoval auto, kázal nám, aby sme skontrolovali, či sme si zobrali všetky doklady. Po uistení naštartoval auto s pocitom, že môžeme vyraziť na osemhodinovú cestu domov.

Po troch hodinách mi začali klipkať oči a upadala som do spánku. Zrazu ma zo sna prebudil neznesiteľný piskot pneumatík, ktorý sa skončil nárazom. Keď som otvorila oči, vstala som a videla som okolo seba chaos. Chaos, ktorý nad nami vládne, no nikto ho nedokáže ukončiť. Ako som sa obzerala, pred očami som mala len samé trosky áut a kopu zranených. Zazrela som, ako sa ľudia snažia vytiahnuť mojich rodičov. Rýchlo som bežala k nášmu zdemolovanému autu a chcela som tým neznámym osobám pomôcť, ale nešlo to. Jednoducho ma nepočuli. Keď som sa pokúsila vytiahnuť brata, zistila som, že nedokážem chytiť kľučku. Vtom som si uvedomila, prečo som tu jediná bez zranení, prečo ma nikto nepočuje i prečo neviem otvoriť dvere. Otočila som sa a vidím, ako moje telo bezvládne leží na ceste. S hrôzou sledujem, ako oblečenie saje krv vytekajúcu z rán a ako mi jeden chalan podáva prvú pomoc. Začal ma resuscitovať. Hľadela som, aký je vyčerpaný, ale neprestával. Márne. Odvrátila som pohľad plný slz a beznádejne som pozerala na hrôzu okolo mňa. Hasiči sa snažili vytiahnuť z auta rodičov a brata, ktorý bol pri vedomí, mal tvár plnú bolesti. Jeden záchranár mu kládol otázky, aby neupadol do bezvedomia. Po dvoch hodinách plkania a kričania mi aspoň trocha odľahlo, keď som videla, že všetci traja žijú a záchranky ich vezú do nemocnice. Pozerala som na svoje prikryté telo s nádejou, že sa preberie a odvezú aj mňa. No nestalo sa tak. Už bola skoro tma. Sedím na kraji cesty a rozmýšľam, čo bude ďalej, či rodičia prežijú, prečo sa toto všetko stalo a čo sa vlastne stalo. Unavená hľadím na pole vôkol seba s otázkou, či som teraz anjel, a ak zaspím, tak sa prebudím v nebi. Premýšľam, prečo je Boh taký nespravodlivý, keď dá život a po pár rokoch ho zoberie. Načo bola táto cesta na Zem, keď som nestihla ani zmaturovať? Mala som sa ešte tešiť zo života, ísť študovať i kariéru si vybudovať. Ja som sa mala starať o svojich rodičov a ja som im mala nosiť kyticu na hrob. Vyčerpaná som si oprela hlavu o kolená a... „Zlato, vstávaj, už sme doma,“ zacítila som, ako ma niekto hladí po líci. Otvorila som oči, a keď som uvidela mamku, po tvári sa mi začali kotúľať dve malé slzičky. Rýchlo som si odopla pás, utrela si slzy a mamku objala, ako nikdy predtým.

Podakovanie

Čakanka, n. o., ďakuje všetkým autorom – prispievateľom za ich prínos do literárnej súťaže. Bez nich, bez ich chuti písať a podeliť sa o svoj myšlienkový a citový svet, o svoje skúsenosti by sa súťaž nemohla zrealizovať. V 5. ročníku prevláda tvorba mladých. Nie všetky príspevky majú rovnakú hodnotu, preto Čakanka do tohto bulletinu vybrala najreprezentatívnejšie básne alebo úryvky z próz. Niektoré príspevky sú skôr úvahou, zamyslením sa nad súčasnosťou, iné poukazujú na literárny zdroj, z ktorého mladí autori čerpali. Napriek tomu sme ich zaradili, pretože vypovedajú o pohľade na život mladej generácie, a zároveň poskytujú spätnú informáciu starším pokoleniam. Nech sú pre všetkých poučením, azda i pobavením...

Na záver sa chceme poďakovať všetkým stredným školám a pedagógom, ktorí zaslali najviac príspevkov do súťaže o Literárnu cenu Čakanky, n. o. Sú to najmä školy: Obchodná akadémia Topolčany a Mgr. Jana Masaryková, PaSA Levice a Mgr. Ivana Záhradková a Mgr. Jana Šuranská, SOŠ polytechnická Nitra a PaedDr. Eleonóra Kopecká, SZŠ Nitra a Bc. Daniela Takáčová, Gymnázium Topolčany a Mgr. Zuzana Martišková, ktorá píše pre radosť prózu i poéziu, z ktorej uvádzame jednu báseň.

Zuzana Martišková, Balada o pokání

"Skúsil spojiť brehy rieky
pod hladinou prúdu..."

...možno treba stúpiť na dno,
kým ťa zhora vnímať budú,
kým sa krokom budeš brodiť
bahnom po pamäti,
tichý pokoj
v bielych vločkách
na plecía ti zletí.

Nestriasaj ho!
Neodháňaj!
Nemá veľa času.

Zatvor oči.

Vnor sa hlbšie.

...slzy hodné ťa sú.

